

Džakujće so we wšěm!

**Džakujće so we wšěm;
přeťož to je Boža wola
w Chrystusu Jezusu za was.**

1 Tes 5,18

Z posměwkom a blyšcatymaj woćomaj sedžitaj mandželskaj přede mnu na konopeju w swojej swětlej dobrej stwě. Před 66 lěťami staj so zmandželiťoj a to je dobra skladnosć, zhromadnje Bože wotkazanje swjećić. Tehodla sym jeju wopyťał, zo bych z woběmaj krótku ćichu nutrnosć swjećić. A naša rozmoľwa je kaž předowanje. Džakownaj zhladujetaj na darjeny čas. Ženje njebyťtaj sej myslĩťoj, takle žohnowanaj džensa tutón swjedzeń scyła swjećić směć.

Šťo njebě so wšo w doľhim času jeju žiwjenja staťoj! Mandželski je krute kubľanje w internace nazhoniť. We wójnje je so ćežko zraniť. Po wójnje by so jemu něšto hektarow pódy nimale ze zahubu staťoj. W tutym ćežkim času stejese jemu jeho žona stajnje poboku. Zhromadnje džěšťaj

w dowěrje a z Božej pomocu do přichoda. Tak so jimaj wšĩtko poradzi. W džakownosći wuwi so jeju žiwjenske nastajenje: Bóh bě jeju wjedť a wobarnowať.

Žona lubosćiwje na swojeho muža pohladny a powěda: Jeje powoľanski puć wjeděse k džěćom a mľodostnym. Z ćěľom a dušu swoje džěľo wukonjese. Ze wšědnym spěwom a z hudźbu w kreji bu wona wjele generacijam z přikľadom.

Tež za swoju swójbu staj jara džakownaj. Zhromadnje swoje džěći po puću do přichoda přewodžestaj a widžitaj nětko wnućki a prawnućki wotroč a so wuwiwać. Džakownaj sej wažitaj, šťo bě jimaj wšo móžno byľo.

„Džakujće so we wšěm!“, tak je japošťoj Pawoľ namoľwjať. Móžemy woprawdže za telko džakowni być? Šťo to njejsmy wšĩtko darjene dóstali, šťož sej njejsmy zasľužili! Móžemy džakowni być za swoje žiwjenje, swoje ćelne a duchowne mocy, za krasne chowanje slńńca abo tež za překwapjacy

telefonat. So džakować pomha nam k dobremu žiwjenju. Džakowny ćłowjek hlada na to, šťož ma. Njedžakowny hlada na to, šťož nima a ćuje so wot žiwjenja truhnjeny, je zhórknjeny a samotny. Džakowny ćłowjek ćuje so wobdarjeny, wjeseli so nad tym, šťož je dóstať a je radostnje a bjezstarostnje žiwy. Tak sym mandželskeju dožiwiť. Běch hnuty a sam džakowny, zo smědžach tajku džakownosć dožiwiť. Na kńcu maľeje swjatoćnosće sydny so žona za klawěr. Wona zběhny ruce, pozasta skróťka a hrajesje nutrnje kěrľuš. Z blyšcatymaj woćomaj doda, zo hudźba k temu sľuša.

Bóh so wo nas stara, tež hdyž dyrbimy někotrůkuli katastrofu w žiwjenju nazhoniť a wjele najpředy njemóžemy rozumić. Bóh chce nas k sebi wjesć. „Knjeza chwal, duša, tych dobrotow njezabudź ženje; šťožkuli wodych ma, chwal jeho mjeno tež rjenje! Swěťľo je wšń; duša, mzda twoja je wń. Hamjeń nětk praj w jeho mjenje!“

Thomas Haenchen

K džakownosći sľušatej tež hudźba a spěw – projektny džěćacy chór pod nawodom sup. Krystofa Rummela na lěťušim serbskim cyrkwiniskim dnju w Husce

Foto: Jürgen Maćij

Kaž čerstwa woda na horcym dnju

Puuuuuh, lube dźeći, skónčnje je so wonka kusk wochłódnio. Njesměće mje wopak rozumić, mam léčo woprawdže rady. Móžemy so kupać a wonka sej hrajkac a, štož njeje cyle njewažne za mnje, móžu tež w svojich rjanych léčnych šatach chodźić. Poslednje dny pak bu tež mi přewjele. Nank praješe, zo mamy wjac hač 30 stopnjow. Tež w nocy bě tak čopło, zo ani njejsym móhla porjadnje spać.

Najhórje pak zda so mi lačnosť. Bych móhla cyły dzeń pić a tola nihdy dosć njeje. Tak je so nam njedawno zešlo, jako na hrajkanišću pobychmy. Bohužel mjenujcy nihtó z nas na to pomyslił njebě, sej někajki napoj sobu wzać. Blešu z čerstwej parličkojtej wodu bě drje maćerka nam přihotowała. Ale ani nank ani sotřička a ja na nju njemyslachmy. Tak wosta bleša doma na schodach stejo.

Sedžo w pěškowym kašćiku, do kotrehož běchmy so chlódka dla wučeknyli, praješe moja sotřička: „To je tola kaž w pusćinje!“ A z tym měješe prawje: Lačni sedžachmy w horcoće a pěsk nas wobdawaše. Woprawdžitu pusćinu drje hišće widžala njejsym. Myslu-li pak na bibliske hodžinki w horće, sej pusćinu runje takle předstaju.

Nank bě so mjeztym zaso na koleso šwiknył, zo by po zabytu blešu jěł. Mój ze sotřičku pak přemyslowachmoj, čehodla so w bibliskich stawiznach tak husto pusćiny jewja. Horcota pak naju přemyslowanje kusk lemješe. Na zbožo dołho njetraje-

še, doniž so nank z wulkej tobołu na nošadle kola njenawróci.

Skónčnje móžachmy so napić a wočerstiwić. Při tej skladnosći so wězo hnydom prašachmy, čehodla je w bibliji tak husto wo pusćinje řeč. Nank namaj rozkládze, zo knježi w kónčinje, w kotrejž bě Jezus žiwy, jara horce wjedro. Byrnjež so tež druhy deščowało, maja tam wo wjele mjenje dešća hač pola nas. Ani wjele jězowor abo řečkow tam njeje. Tehodla přiroda, kotruž móžemy druhy na fotach widžeć, tež dawno tajka zelena njeje kaž pola nas.

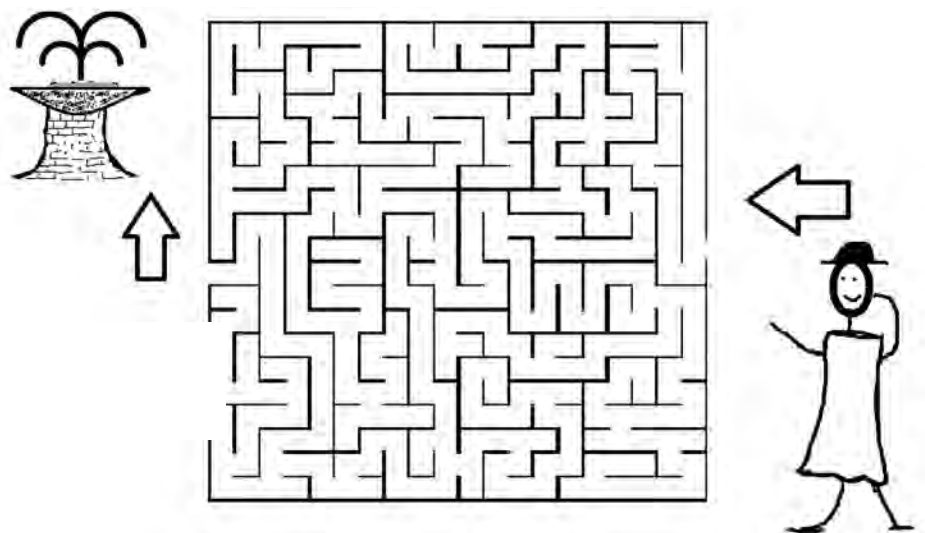
Nank je namaj tež hišće rozkládł, zo je tamniše wjedro přičina za to, zo je w bibliji tak husto řeč wo wodze. Za ludži, kiž tam bydla, woda dawno njeje tajka wšedna

kaž za nas. W někotrych kónčinach so jenož we wěstych počasach deščuje, w druhich skoro ženje žana kapka wody z mróčelow njepadnje. Móžu so na příklad na stawizničku dopomnić, w kotrejž Mózes z Božej pomocu wodu ze skały wužórlí da, dokelž žaneje wody wjace njemějachu.

Pomału mi tež switaše, čehodla je Jezus wo sebi prajił, zo je wón „woda žiwjenja“. Bóh nas takrjec wokřewja kaž čerstwa woda na horcym dnju.

Mjeztym zo hišće sedžach a přemyslowach, trjechichu mje naraz kapki wody mjezwoči. Kusk nastróžena horje pohladach – a widžach nana a sotru z wodowej pistolu, kotruž bě nan skradžu sobu přiwjezt ...

Měrcin Balcar

Móžeš mužikej pomhać, puć k studni z čerstwej wodu namakać?

grafika: Měrcin Balcar

Swjedžen w Hrubjelčicach

Serbske ewangelske towarstwo a Maćijec swójba přeprašujetej wšitkich Serbow sobotu, 16. awgusta, na lětnje pućowanje a serbski swjedžen. Zetkamy so w 14 hodž. na Jaworkec/Maćijec dworje w Hrubjelčicach, Čěchorječanska 16. Wottam chcemy so na puć k pomnikej Marje Simonowej w Dobruši a dale na tamniše hrodzišćo podać. Po tym je na dworje w Hrubjelčicach kofej přihotowany. W 17 hodž. přizamknje so serbska ekumeniska nutrnosť z fararjomaj Witom Scapanom a Krystofom Rummelom. Wot 18 hodž. wjeselimy so na serbsku a słowjansku hudźbu skupiny „Fünf an der Feier“.

W bróžni budže bifej z jědzemi našich hosći přihotowany. Štóz chce k bifejej přinošować, njech něšto dobrego sobu přinješe. Wjeselimy so nad tutej podpěru. Preprošeni su wězo tež wšitcy, kiž chcedza hakle na nutrnosť abo program přińć. Při sylnym dešču zetkamy so w 17 hodž., a to w Maćijec bróžni. **SET a Maćijec swójba**

Mysle wo mojej wěrje

Wěrju do Boha!

Čehodla?

Dokelž staršej do Boha wěritaj?

Dokelž so tak słuša?

Dokelž druzy mi praja, zo dyrbi Boha dawać?

Ně, to tči wjace za tym. Je to začuće, samo wěstota, kotruž přez wěru dobudu:

Bóh je mje stworił. Bóh mje lubuje. Bóh so za mnu žedži.

Hdyž k njemu přińdu, je to kaž zastupjenje do ruma. Rum, za kotryž mam jeniče ja kluč. W tutym rumje mje nihtó njewidži. W tutym rumje sym jenož ja.

Tam móžu so na křesle zakulic a woměrje plakać, nowu móc nasrěbać, přemyslować, problemy rozrisać, starosće zawostajić. W tutym rumje čuju so derje. Tam wobdawatej mje wěstota a lubosć. Tam móžu swoje maski spušeć.

Tutón rum, tuta oaza, je Bóh. Nihtó a ničo njemóže jeho narunać, dokelž:

Nihtó njemóže moje starosće přiwzać kaž wón.

Nihtó njemóže mje tróštować kaž wón.

Nihtó mje tak jara njelubuje kaž wón.

A nihtó mje tak derje njeznaje kaž wón.

Ja wěrju do Boha!

Leńka Meyerec

Moje šulske lěto na Serbskim gymnaziju w Budyšinje

Moje mjeno je Leńka Meyerec a bydlu w Münsteru. Zańdžene šulske lěto 2024/25 sym pak na Serbski gymnazij w Budyšinje chodźila a w serbskim internaće bydliła. Wo swojich začiscach chcu tu rady rozprawać.

W mojej šuli w Münsteru mamy móžnosć, po 10. lětniku za jedne šulske lěto we wukraju do šule chodźić. Mnozy, kiž so za to rozsudźa, wupytaja sej jendźelskorěčny kraj. Ja chcych ale jako wukrajne lěto w swojej drugej domiznje přebywać, we Łužicy. Moja mać je mje serbsčinu nawučila. Wowka a dźěd bydliťaj w Ścijecach pola Budyšina. Staršej mojeho nana bydliťaj we Wjazojcy. Kaž pola praweho wukrajneho lěta chcych rěč a kulturu lěpje zeznać a nawuknyć.

Na přěnim šulskim dnju běch jara napjata. Wšitko bě nowe za mnje a dospołnje hinak hač w Münsteru. Jako přenje sym swoju rjadownju zeznała. Wopytach w minjenym šulskim lěće serbsku maćernorěčnu rjadownju 10-1. Byrnjež sym w Münsteru hižo 10. lětnik wotzamknyła, rozsudźich so dla serbskeje rěče a hinašeho šulskeho systema, w Budyšinje hišće raz dže-satku wopytać.

Sym so spěšnje na šulu a wučerjow zwučila. Jako druhu cuzu rěč wuzwolich sej čěšćinu. Předmjet je so mi jara lubił a sym derje sobu přišla, byrnjež wuwučowaše so čěšćina hižo w pjatym lěće. W Münsteru sym italsćinu jako dalšu cuzu rěč wolila. Tež druge předmjety běchu zajimawe. Najradšo mějach matematiku a stawizny. Sym wjele noweho nawuknyła a přez wučbu swoju serbsčinu skrućila.

Wosebite wužadnje běchu wězo serbske fachowe wurazy. Sobušulerjo a wučerjo su mi pak pomhali. Jara derje bě, zo su moji sobušulerjo mjez sobu a tež ze mnu jenož serbsce rěčeli. Bohužel njejsym w swojej rjadowni přecelow namakała. Ale w paralelce zeznach holcy, z kotrymajž sym so spřecelila. Z nimaj sym so prawidlownje w snědanskej přestawce a na šulskim dworje zetkała. Tež w sporće smy husto hromadže zwučowali.

Zwonka šule sym tehorunja wjele nawuknyła a dožiwiła. Trójce wob tydžeň chodžach do hudźbneje šule. Póndželu mějach hudźbnu teoriju. To bě za mnje nowe. W Münsteru na hudźbnej šuli teoriju jako předmjet njepodawaja. Tak sym wjele noweho wo notach a rytmsu nawuknyła. Na instrumentomaj, kotrejž hraju, sym so w Budyšinje tehorunja dale wuwiła. Na gitarje započach z trimolowej technikou a na akordeonje nawuknych rjane nowe hudźbne kruchi.

Wutoru sym přeco Mali z 3. lětnika w matematice pomhała. To je mi wjeselo wobradźilo a sym móhla nowe pedagogiske nazhonjenje zběrać. Ja so rady z dźěci-

Leńka Meyerec před zachodom do internata Serbskeho gymnazija

Foto: Katja Meyerowa

mi zaběram. Holca je so tež přeco na naju hodžiny wjeseliła.

W serbskej ewangelskej wosadze sym so tehorunja w dźěćacym dźěle angažowała. Přihotowach a přewjedzech serbske dźěćace kemše. Zaběrachmy so z najwšelakorišimi temami kaž na přikład ze stawiznu wo křćeńcy Jezusa abo ze stawiznu wo zlemjenym. Tež na Serbskim ewangelskim kóncu tydženja a na Serbskim ewangelskim cyrkwiskim dnju sym dźěćace kemše přewzała. Z dźěćimi mějach wjele wjesela a z teho su wosobinske styki wurostli. Tuž chcu tež dale hdys a hdys serbske dźěćace kemše swječić.

W internaće sym so jara derje čuła. Kublarjo a sobuwobydlerjo běchu jara přecelni. Jako projekt za šulske lěto sym rubiško za serbsku katolsku drastu wušiwała. Ručne dźěło so mi spodoba a sym tež dypkownje ke kóncu šulskeho lěta rubiško dokónčila. Kublarka knjeni Süßowa je mi potom hišće dalše dźěle wuslěkaneje drasty wobstarala a mje zhotowała. To bě wosebite začuće, přěni raz w žiwjenju serbsku drastu wobhlěkanu měć. W internaće poskićachu tež druge kreatiwnje projekty. Hody smy hromadže hodownu dekoraciju pasili a jutry jejka wóskowali. Tam sym bosěrrowsku techniku zeznała. Na tute wašnje sym přez cyle lěto serbske nałožki lěpje zeznała a dožiwiła. To w Münsteru móžno njeje.

Kónc tydženja sym pola wowki a dźěda w Ścijecach abo pola „Omy“ a „Opy“ we Wjazojcy přebywała. Z wowku sym serbske předstajenja w Serbskim ludowym ansamblu a w dźiwadle wopytała. Z nanowymi staršimi podach so na wulěty a zeznach

lěpje Łužicu a Čěsku. Wužiwach tež móžnosć, swoju ćetu w Berlinje wopytać. To z Budyšina tak daleko njeje kaž z Münstera. Čas z njeje a jeje swójbu bě jara rjany. Přez swjatki sym sej do Kamjenicy na „C-Festival“ dojeła. To je křesćanski młodžinski festiwal. Bě to jónkrátne dožiwnje, hdžež sym wjele nowych ludźi zeznała.

Dokelž moja mać dźěla dla prawidlownje do Łužicy přijědže, smój so jónu wob měsac widžaťaj. Swojeju bratrow, sotru a nana pak njesym tak husto zetkała. Woni mi falowachu. Tehodla sym so za to rozsudźila, so po jednym lěće do Münstera wróćić, byrnjež je mi direktor Serbskeho gymnazija poskićil w Budyšinje maturować.

Na poslednim wječoru we Łužicy smój sej z maćerju cah 15. folklorneho festiwalu wobhladaťaj a běchmoj tež w dźiwadle na wotewrjenej gali. To bě krasny wjeršk mojeho lěta w Budyšinje.

Je so tuž moje „wukrajne“ lěto wuplaćito? To móžu jenož wotmołwić: „Haj, na kóždy pad!“ Sym swoje korjenje a serbsku mentalitu lěpje zeznała. Hač drje tehodla tak rady rejaju a spěwam? Začuam to jako něšto cyle přirodneho. Bohužel njejsym nowych přecelow w rjadowni namakała, ale w internaće a w paralelce su so nowe styki wuwili. Sym nazhoniła, zo njeje tak jednorje, so do kruha Serbow zadobyć. Přiwšěm čuju so přisłušna. A wězo sym swoje rěčne a pisomne kmanosće w serbsčinje dale wuwiła.

Tak móžu kóždemu młodemu Serbej, kotryž zwonka serbskeho rěčneho ruma wotrosće, tajke serbske „wukrajne“ lěto jara doporučić.

Leńka Meyerec z Münstera

Spomnjeće na Dietera Stoppela z Horow

Dieter Stoppel bě tajke něšto kaž stołp serbstwa a cyrkwy we Wojerowskej kónčinje. Wón narodži so 1. oktobra 1948 na Horach. We wójskich a powójskich lětach přendže młodžina we wsy na němčinu jako wobchadnu rěč. Dokelž pak bě Dieter jako džěćo wjele pola swojeho džěda, kiž měješe we wsy kowarnju, nawukny serbsčinu hišće po tradicionalnym wašnju. Pola džěda přiswoji sej tež wjeselo na jězdźidłach. Do šule chodžeše w Židzinom, w Narcu a we Wojerecach, hdžež měješe pola knjeni Čórlichoweje dobru serbsku wučbu. Po zakónčenju šule móžeše powołanje wuknyć, wo kotrymž bě sonił: awtowy zamkar. 1970 zwěrowa farar Fichtner we Wojerowskej Janskej cyrkwi Dietera Stoppela a Christu Neumannec. Šěsć džěćo so jimaj narodžichu.

Wjele wjesela měješe z motorowego sporta, hač na kart-čarje we Łazu abo z motorskim MZ 125 na wubědžowanjach w Českej, Pólskej, Madžarskej a samo w Sowjetskim zwjazku. Kaž motorowy sport tak bě jemu tež serbska rěč wažna. Sam rěčeše jako jedyn z poslednich njeskaženu domjacu Wojerowsku serbsčinu.

Po přewróće so zesamostatni z transportnej firmu. Zahorjeny je mi powědał, zo

Dieter Stoppel w lěće 2023 Foto: Měrcin Wirth

cyće rańše hodžiny, hdyž po Łužicy jědže, jenož serbski rozhłós poska. A hdyž je w Nuknicy Jolka-swjeden, so jemu tam tak lubi, zo je hač do ranja pódla. Jako so wokoło lěta 2010 na Horach serbski rěčny kurs zarjadowa, sta so wón jeho dobra duša. Z wutrajnosću a lubosću pohonjowaše druhich do wuknjenja serbskeje rěče, serbskich spěwow a serbskeho pisanja.

Dieter Stoppel běše jara z cyrkwu zwjazany. Njeby serbskeho cyrkwinskeho abo domizniskeho dnja było, na kotrymž njeby w dostojnej drasće w cyrkwi sedzał. Hdyž běchu hišće serbske kemše w Janskej cyrkwi we Wojerecach, bě wón nazhonity kěbětár, kiž zwonkowe wěcy derje rjadowaše. We wosadnej radže so za serbske naležnosće zasadžowaše.

W lěće 2020 móžeštaj Stoppelec mandželskej na swojim złotym kwasu w Janskej cyrkwi znova žohnowanje přijimać. W oktobrje 2023 spožči so jemu čestne znamješko Domowiny. Krótce po tym běše džěłarnička serbskich Bjesadow na Horach, za kotruž běštaj Stoppelec wšo derje přihotował. Dieterej Stoppelej wunjese so na městnje trójna sława.

Po dlěšej chorosći Dieter Stoppel 9. junija zemrě. Něhdyši Wojerowski farar Joachim Nagel, z kotrymž bě wusko zwjazany był, jeho na Horjanskim pohřebnišću pochowa. Wulka swójba, syła wjesňanow a wjele Serbow z Wojerowskich kónčin so z nim rozzohnowa. Po serbskim přisłowje bychmy wo zemřetym prajić móhli, zo bě swěrný Serb a sprawná duša. Njeh wotpočuje w měrje.

Jan Malink

Z čaporowych wikow do narodneje biblioteki

Spočatk apryla dóndže mejlka Berlinjana Romana Wilhelma do Serbskeho instituta, w kotrež rozprawješe wo njedawnym „wuchowanju“ knihi z 18. lěstotka na čaporowych wikach njedaloko Kostrzyna (Küstrin). Jednaše so wo wudaće Noweho zakonja w němskej a delnjoserbskej rěči, přeložk Jana Bogumiła Fabriciusa, dokładnje 6. nakład z lěta 1788. Spóznawsši kulturnu hódnotu, wobroći so na Serbski institut a kaž pozdžišo zhonichmy, tež na Statnu biblioteku w Berlinje. Pytaše nowu „domiznu“ za knihu. Zwěšćiwiši, zo so 6. nakład tutoho přeložka dotal nihdže jewił njebě, zwurazni Serbska centralna biblioteka (SCB) hnydom zajim na knize. Dotal wobsedži SCB „jenož“ 1., 3., 4. a 5. nakład Noweho zakonja.

Fabricius přewza 1702 farske městno w Kórjenju pola Choćebuza, hdžež nawukny tež serbsčinu pola Popojskeho fararja Johanna Korna. Hižo 1706 wuda wón w Choćebuzu Mały katechizm w delnjoserbskej rěči. Po tym džělaše hromadže z Christophom Ermelom, archidiakonom Choćebuskeje klósterskeje cyrkwy, na delnjoserbskim přeložku. Za to wužiwaše rukopisnu předlohu Noweho zakonja, kotraž dotal identifikowana njeje. 1709 čišći so Nowy zakon w za tutón zaměr natwarjenej čišćerni w Kórjenju. Na próstwu Fabriciusa bě Friedrich I. kral w Pruskej čišć pjenjež-

nje podpěrał. Z pomocu Pruskeje hłowneje bibliskeje towaršnosće móžachu dalše nakłady Noweho zakonja wurěć.

Prěnje cyłkowne wudaće Stareho a Noweho zakonja w delnjoserbskej rěči, wobstejace z Noweho zakonja Fabriciusa a přeložka Stareho zakonja Gołkojskeho fararja Jana Bjedricha Fryca z lěta 1796, wurědže w lěće 1824. Jako zhromadnje čišćane wudaće bu delnjoserbska biblija přeni a zdobom posledni raz 1868 wudata. W lěće 2018 wozjewi Choćebuska wotnožka Serbskeho instituta w kooperaciji z Towarstwom k spěchowanju serbskeje rěče w cyrkwi z. t. internetnu ediciju historiskeho teksta w třoch wersijach.

Dokelž so Roman Wilhelm, knihi darićel, powolašce z pismami zaběra, je ju docyła jako žadnostku na wikach spóznał. Wilhelm nawjeduje labor za typografiju na Uniwersiće wuměłstwow w Berlinje (UdK) a je so specializował na wuhotowanje wjacerečnych spisow, wosebje w chinško-łaćonskim konteksće. Jeho přenje chinške pismo „Laowai Sung“ bu 2013 za Tokio TDC Award nominowany. Wokomiknje džěla na publikaciji k dwurěčnym čišćam. W tym zwisku zaběra so z wužadanjemi zažno-nowowěkowski pismikistajenjow. Dwurěčne čišće, w kotrychž stej serbski a němski tekst na jednej a tej samej strojnje, běchu za proces pismikistajenja pře-

Anna Měrcinowa ze Serbskeje centralneje biblioteki wobhlada sej knižny dar Romana Wilhelma Foto: Serbska centralna biblioteka

wšo naročne. Tež pismo Fabriciusoweho wudaća Noweho zakonja chce Wilhelm w swojej publikaciji wobjednawać.

Knižny dar budže přez SCB nětko najprjedy raz fachowcse restawrowany. Darićel knihi Roman Wilhelm z Berlina přednošuje 27. awgusta w Budyšinje wo wosebitošćach dwurěčnych historiskich čišćow. Zajimcy su wutrobnje přeprošeni.

Madlen Domašcyna, Serbski institut

Olaf Langner z Rakec šěšćdžesatnik

Pjatk, 29. awgusta, swjeći Rakečan Olaf Langner swoje šěšćdžesate narodniny. Wón je w Rakecach wotrostł, jenož za čas wójksa a studija bydleše nachwilnje zwonka ródneje wsy. Jeho mać, Annemarie Langnerowa rodź. Jurcec, pochadźa ze serbskeje swójby w Rakecach. Swójba nana Norberta Langnera pak dyrbyeše po Druhej swětowej wójnje swoju šlesku domiznu wopuścić a namaka w Rakecach nowu domiznu.

Nimo Olafa słušataj jeho bratr Frank, rodźeny 1968, a sotra Antje, rodźena 1972, k Langnec swójby. Kaž je to we wjele serbsko-němskich swójbach z wašnjom było, je so tež w Langnec swójby hłownje němsce rěčało. Sotra Antje bydli mjeztym ze swójbu w Darmstadće, bratr Frank bydli w Komorowje pola Rakec a dźěla jako samostatny rybar.

W awgusće 1996 so Olaf Langner wožen. Jeho mandželska Karen pochadźa z Drježdźan a dźěla džensa jako chorobna sotra w Budyšinje. 1998 přewzaštaj domčk Olafoweho dźěda a wowki w Rakecach, hdžež džensa hišće bydliłaj. Tež jeju džěsći tam wotrośćeštej. Džensa pak staj džowka Hana, rodźena 2002, a syn Jakub, rodźeny 2000, studija dla w Lipsku žiwaj.

Olaf Langner wopyta w Rakecach polytechnisku wyšu šulu a pozdžišo rozšěrjenju wyšu šulu, džensniši Schillerowy gymnazij, w Budyšinje. Po třilětnej wojskej službě studowaše na Techniskej uniwersite w Drježdźanach a sta so z diplomowim inženjerom za awtomatizěrowansku techniku. Wosebje dźěło na kompjuteru a w datowej syći je jemu zdobom powołanje a hobby. Po stacijomaj pola firmy Siemens w Mnichowje a firmy „Deutsche Fernkabelgesellschaft“ dźělaše na tutym polu we wobwodnym cyrkwiskim zarjědźe w Budyšinje a w krajnocyrkwiskim zarjědźe w Drježdźanach. Nětko je sobudźělaćer statneho zawoda Sakske poslužby za informatiku.

Staršej Olaf Langnera, wosebje jeho

Olaf Langner jako člon Rakečanskeho pozawnoweho chóra Foto: Griseldis Holder

nan, angažowaštaj so jara w Rakečanskej wosadze. Tak skutkowaše tež Olaf po swojej konfirmaciji w Młodej wosadze sobu a so pozdžišo spěšnje do wosadneho žiwjenja integrowaše. Wot 1996 hač do 2014 bě člon cyrkwinskeho předstejičerstwa. 2017 jeho znova do předstejičerstwa powołachu a za předsydu wuzwolichu. Wjele lět hladaše internetnu stronu wosady. Wot 2020 zastupuje Serbow w sakskej krajnej synodze. Tež za njeho sameho bě překwapjace, zo jeho hnydom do prezidija synody wuzwolichu. Tež tam stara so wosebje wo prašenja digitalizacije.

Hižo wot lěta 1974 je knjez Langner člon pozawnoweho chóra Rakečanskej wosady, hdžež piska na trompeće. Husto je tež rěčnik chóra. Nimo toho bě wobdźěleny na projektowym chórze „Liturgia Trinitatis“ a na wulkotnym předstajenju musicala „Amazing Grace“ Rakečanskeho Pawołskeho chóra we Wojerecach.

Wažne je knjezej Langneraj ekumeniske zhromadženstwo we francoskim Taizé.

Wjac hač dwaceći króć je tam hižo pobyl. W tamnišej měrnej, kontemplatiwnej atmosferje namaka stajnje nowe mocy za wšědny dzeń.

Jako dźěćo je so Olaf Langner na wučbje serbsčiny w Rakečanskej šuli wobdźělil. Prawy nastork, so ze serbskej rěču zaběrać, pak dósta, hdyž nadeńdže 2015 šulske zapiski swojeho dźěda, kiž běchu ryzyske serbske. Přez to bu jemu nětko wažne, so serbstwu zbližić. Na wšelake wašnje spyta swoje kmanosće w serbskej rěči polěpšić. Wopyta Witaj-kurs serbsčiny, wobdźělil so na ferialnym kursu w Budyšinje a sta so ze swěrnym přecelom Rakečanskeje Bjesady. Prawidłownje zetkawa so z přecelami k zhromadnemu serbowanju. W serbskim rozhłosu słuša k rěčnikam rańšeho Nabožneho słowa k dnjej. W serbskich a dwurěčnych kemšach skutkuje jako lektor sobu.

Ze swojimi wulkimi powołanskimi nazhonjenjemi bě knjez Langner skutowna podpěra při wuwijanju přeložowskeje software sotra. Hižo wjacore lěta stara so z pomocu tehole programa wo zestajenje serbskeje wersije Ochranowskich hesłow. Wulki podźěl ma tež na přihotach dwurěčneho spěwnika, kiž druhdy w Rakecach na kemšach wužiwamy.

Olaf Langner je jedyn ze zastupjerjow Rakečanskej wosady w Serbskim wosadnym zwjazku. Zdobom je člon Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Jako synodala znaje wužadanja, wosebje financielneho razu, před kotrymiž sakska krajna cyrkej stoji. Wězo čini jemu to starosće. Wón pak so nadźija, zo namaka ja wěriwi přeco zaso puće za bohate a wotměnjawe wosadne žiwjenje. K temu słuša tež serbski rěčny rum w cyrkwiskim žiwjenju. Bóh da, zo temu tak budže.

Gratulujemy Olafej Langneraj k jeho narodninskemu jubilej a přejemy jemu strowotu a wjele zboža do přichodnych lět.

Günter Holder

Jutrowne dožiwnjenje: wuchowanie z cisterny

Sydomadwaceći lět hižo mamy cisternu, w kotrejš zběramy wodu třěchi za chěžu a zahrodu. Hdys a hdys do njeje zalězu, zo bych ju wot blóta a prócha wurjědźil. Sta ju sej rěbl do njeje a jón kruće z powjazom přiwjazam. Tónkróć běch hižo z džěłom hotowy a sej wěsty, zo nowu cisternu trjebamy, dokelž je stara dodžeržana a dźěrata. Tak zaso po rěblu horje zalězech.

Jako zaso slóncu a swoju lubu žonu widžach, zwjeze so rěbl a ja z nim. Padnych něhdže dwaj metraj hłuboko na chribjet. Hdyž běch zaso k sebi přišoł, zalězech zaso horje. Tam pomhaštaj mi moja žona a

susod Bernd. Tak ja to dožiwich. Ničo wosebiteho, wšo normalne, samozrozumliwe.

Moja žona, kotraž je wothorjeka přihladawała, wšak je tutón podawk cyle hinak dožiwiła. Jako na dnje cisterny ležach a wona za mnu wołaše, bě jej smjerc styskno. Połna stracha běžeše k susodej, zo by wohnjowu woboru na pomoc wołał. Mjeztym widžeštaj, zo běch so zaso sam po rěblu horje šmjatał. Kajke to wolóženje! Za pomocnikow by wuchowanie problem był, dokelž je džěra cisterny dosć wuska. Mojej žonje bě to kaž džiw, Boža hnada a

wulki dar, jako trochu stuleny zaso před njej stejach.

Wohnjowi wobornicy a nuzowy lékař běchu přichwatali a sej wěsći, zo zranjeny njejsym. Jako pomocne awta widžachu, so na dróze susodža hromadžachu a přihladowachu. Tajke to je.

Za moju žonu wostanje dožiwnjenje džiw, za kotryž je poľna džaka. Što by było, hdyž bych w cisternje ležo wostał, chiba zemrě? Tak je mnoho džiwow we wšědnym žiwjenju, kiž mamy hustodosć za připad. Ale je čłowjekow, kiž džakownje spózna, zo je Boža hnada přitomna. **Pawoł Wirth**

Po serbskich ewangelskich duchownych pomjenowane domy a rumnosće (8)

Hadam Bohuchwał Šěrach – farar, wučenc a pčolar

Hadam Bohuchwał Šěrach

Hadam Bohuchwał Šěrach narodži so 1724 jako syn fararja w Nosaćicach. Wopyta Wjerchowsku šulu w Mišnje a studowaše teologiju, filozofiju a přirodowědu w Lipsku. Wot 1748 hač do swojeje smjerće skutkowaše jako farar w Budyšinku.

Pomnik Šěrach na dnju poswjećenja 7. septembra 2024

Foto: Ludwig Sachs

Mała wosada, do kotrejež nimo Budyšinka jenož hišće Přiwčicy slušeja, bě jemu pozdaću runje prawa. Dochody drje njeběchu jara wysoke, za to pak měješe mjenje zastojnskeho džěta a wjace chwile za swójke předewzaća. Wón pěsnješe serbske kěrłuše, wuda wospjet serbske spěwarske, napisa wučbnu za serbske šule a wědomostne pojednanja wo Serbach. Mjezynarodnu sławu zdoby sej jako pčolar. Wuda zakładne knihi wo pčolarjenju, založi 1766 přěnu pčolarsku towaršnosť a přeni pčolarski časopis kaž tež 1768 přěnu wučbnu pčólnicu w Budyšinku a bě sobustaw wjacorych wědomostnych towarstwow a akademijow. Wón zemrě 1773 w Budyšinku, hdžež jeho row njeje zdžeržany. Šěrach sluša k wusahowacym wosobinam serbskich kulturnych stawiznow 18. lětstotka a k wuznamnym přirodospytnikam swojeho časa.

„Dom Šěrach“ w Budyšinku (2002)

Po fararju a pčolarju je wjesny kulturny centrum w něhdyšim knježim dworje pomjenowany. Při zachodže do domu z džensnišej adresu Při pinčnej hórce je kamjentna tafla připrawjena, kiž ma napis: „Schirach-Haus / Hada Bohuchwał Šěrach / 1724–1773“.

Podołhojte twarjenje bě něhdy sklad Budyšinskeho ryčerkubla. W léce 2001 da je Malešanska gmejna na wjesny kulturny centrum wutwarić, kotremuž so na namjet wjesnjanosty Güntera Sodana mjeno Šěrach spožči. Ze swjatočnosť 4. meje

Hadam Bohuchwał Šěrach (1724–1773)

2002 so dom zjawnosći přepoda. Po dwurěčnej nutrnosći we wosadnej cyrkwi fararje Jan Malink z Budyšina a Andreas Sureck z Poršic dom poswjećistaj a Günter Sodan taflu wotkry. W nowym domje přizamknyštaj so přednoškaj Jana Malinka wo žiwjenju a skutkowanju fararja Šěrach a Bjarnata Nowaka wo zaslužbach Šěrach jako pčolar.

Dalše wopominanja Šěrach

W Budyšinskej cyrkwi wisa wolijowa mólba Hada Bohuchwala Šěrach, kotruž bě georgiski moler Avtandil Tomaschwili w léce 2002 stworił. Tehdy, hdyž mólba nasta a so dom pomjenowa, stajichu tež wulku informacisku taflu wo Šěrachu na Budyšinski farski dwór. Za tute wopominanja zasadžowaše so tak mjenowany „Schirach-Komitee / Šěrachowy komitej“, kotryž bě so na iniciatiwu wjesnjanosty Güntera Sodana založil. Po něšto mało aktiwitach pak komitej, w kotrymž někotři zajimowani Serbja a Němcy sobu džětachu, bórže zaso wusny.

Składnostnje 250. posmjertnin a 300. narodnin Šěrach w lětomaj 2023/24 Günter Sodan swoje něhdyše aktiwity zaso wožiwi. Za zajimowanych pčolarjow založi so towarstwo „Schirach Bieneneggellschaft / Šěrachowa pčólnica“. Wokoło Budyšinka wutwori so „Schirach Rundweg / Šěrachowa šćežka“ z informaciskimi taflemi wo pčolkach a Šěrachu. Skónčnje postaji so jako zakónčenje jubilejnych swjatočnosťow 7. septembra 2024 na něhdyšim farskim dworje w Budyšinku pomnik za Hadama Bohuchwala Šěrach, za kotrymž sadžichu „Šěrachowu lipu“.

Trudla Malinkowa

„Dom Šěrach“ w Budyšinku – něhdy sklad ryčerkubla, wot lěta 2002 wjesny kulturny centrum. Naprawo horjeka: tafla při zachodže do „Doma Šěrach“ Foće: Trudla Malinkowa

Sotra: spody přeč

W zašłym čisle Pomhaj Bóh wozjewjenu wěc wo skomolenymaj pučnikomaj w Hrodzišćanskej skale znaju hižo někak měsac. Pozadk bě mi hnydom jasny: Wězo ma to něšto z přeložowarskim programom sotra činić, wjace pak z inteligencu teho abo teje, kotry/až našu sotru picuje!

Sotra mjeztym hižo wjele znaje a rozeznawa. Bě a je to wuslědk pilneho džěla horstki ludźi, kotrež hišće traje. Zmylki program nimale jenož hišće tam čini, hdžež je woznam słowow, kiž ma přeložić, njejasny, dwu- abo wjacezmyslny. To je pola každého přeložowarskeho programa tak, na příklad tež pola Google Translate, a płaći to za wše řeči.

Tip: Pomocliwje je přeco, krótku dospołnu sadu napisać. A hišće wažnišo, zo to,

štož chceš w tamnej řeči wědžeć, němsce woprawdže korektnje zapodaš. Nichtó njeby na příklad „unter weg“ napisał, hdyž chce „Unterer Weg“ měć.

Z tutym příkladom je so najskeje porjadny šibač zaběrał. Dokelž so mi njeje poradžiło (kaž awtorce), zmylk reproducěrować, móžu sej ja tu bjeze wšeho tež sledowacu rozmołwu předstajić: „Sagma, du kannst doch bissl Sorbisch. Was heeßt ‚untn‘?“ „Untn drunter“, weeß ich bloß. „Spody. Tam spody!“, hat die Wowka immer gesacht.“ „Und ‚weg‘?“ „Kommt druf an, wienes schreibst.“ „Nu W-e-g.“ „Hm. Jedn-falls: ‚Drunter‘ is ‚spody, ‚weg‘ is ‚preč‘“. A hotowe bě najzortniše serbske pomjenowanje puća snadž wšěch časow ...

Hans-Eberhard Kaulfürst, Załom

Pučnik ze skomolenym serbskim napisom w Hrodzišćanskej skale Foto: Hanaróža Šafratowa

Kemše do Janskeho jěchanja

Třeći króc wotměchu so do Janskeho jěchanja lětsa 22. junija w delnjołužiskim Kózlem serbsko-němske kemše z wužohnowanjom jěcharjow a jěcharkow, kiž Jana přewodźuja. Něhdze 80 kemšerkow a kemšerjow bě přichwatało, tak zo bě starožitna wjesna cyrkej jara derje wobsadźena. Wosadna fararka Astrid Schlüter měješe liturgiju a předowanje na starosći, lektor Hartmut Leipner čitaše serbsce psalm, episto-

lu, ewangelij a próstwy. Wón bě tež zesta-jił dwurěčny kemšacy zešiwk, w kotrymž móžachu so teksty němsce scěhować. Lětsa přednjeseštej mać a džowka, Karina a Leonie Raddacec, ze wsy tři lětnje basnje Miny Witkojc w originalu, kiž bě Christiana Piniekowa wupytała. Na keyboardze přewodźowaše kemše Daniel Friedrich. Wšitcy běchu sej přezjedni: klětu znowa!

Christiana Piniekowa

Fararka Astrid Schlüter požohnuje wobdžělnikow Janskeho jěchanja w starožitnej cyrkwičce w delnjołužiskim Kózlem. Foto: Christiana Piniekowa

Bukecy wuznamjenjene

W zwjazkowym wubědžowanju wo „Hudźbne městno na kraju“ 2025 su sej Bukecy třeće městno wudobyli, kiž so ze 6 000 eurami mytuje. Ideju za wobdžělenje měješe Bukečanska wosada, kotraž je za to wšitke třebne podložki zestajiła. Myto spožči so kóžde lěto wot Zwjazkowego hudźbného zwjazka za chór a orchester.

W swojim wopodstatnjenju pisa hudźbny zwjazk na swojej internetnej stronje, zo mytuja z tym wosebje žiwe a inowatiwne hudźbne a kulturne žiwjenje kaž tež čestnohamtske džělo w gmejnje. Tak maja w Bukecach džesać kulturnych skupin, nimo teho so tu wjac hač 20 zarjadowanjow wšelakeho razu wob lěto wotměwa. Dale so we wopodstatnjenju wuzběhuje, zo so we wosadze wusko ze serbskimi partnerami hromadže džěla, zo by so serbska řeč a kultura spěchowala. Tak wotměwa so lětnje mejemjetanje z rejemi a spěwami serbskeje drastoweje skupiny, přewodžene wot dujerjow wosady.

Přepodaće myta budže najskeje na žnjowodžaknym swjedženju wosady w septembrje. Z pjenjzami chce wosada konkretny hudźbny projekt w cyrkwi spěchować.

Mato Krygař

Přichodny cyrkwinski džěn

Njedawno je so wo městnje a terminje přichodneho Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja rozsudžiło. Wón wotměje so 13. a 14. junija 2026 we Wojerecach hromadže z 20. serbskim domizniskim dnjom tamnišich kónčin. Zajimcy njech sej termin hižo nětko do protyki zapisaja.

PB

Přihotuja wopomnjeće

Lětsa nazymu ma so wokoło Hodźija založić wopomnjenska šćežka ludoweho basnika Pětra Młónka. Šćežka ma woprijěć městnosće, kiž su z jeho wosobu zwjazane. K temu słušeja jeho ródny dom w Žičenju, jeho mała žiwnošć w Džiwoćicach, pomjatny kamjeń na městnje jeho smjerce pola Małeje Boršće a row na Hodzijskim kěrchowje. Dale ma šćežka tež cyrkej a šulu w Hodźiju, skału a hrodzišćo w Žičenju, staru šulu w Džiwoćicach a něhdyši domček za chudych w Małej Boršći zaprijěć.

Hromadže ze šćežku přihotuje so tež wopomnjenski spis z přinoškami wjacorych awtorow. W nim maja so wopisać žiwjenje a skutkowanje Pětra Młónka kaž tež wšitke stacije jeho šćežki. Tehorunja předstajić ma so něhdyša a nětčiša serbskosć Hodzijskeje wosady.

Iniciator wopomnjenskeje šćežki a knižki je nawoda Hodzijskeje Bjesady Gerat Krawc, nošer projekta je Hodzijska wosada.

Trudla Malinkowa

Powěšće

Slepo. Pućowanska wustajeńca „Widžom-na mnohotnosť. Nabožiny w Sakskej“ bě wot 23. junija hač do 20. julija w Slepjanskej cyrkwi widzieć. Zarjadowar přehladki je Sakska krajna centrala za politiske kublanje, w kotrejež nadawku je ju kubłanska referentka tuteje centrale dr. Verena Böll zestajiła. Mjez dohromady wosom předstajenymi protagonistami je tež Slepjanska fararka Jadwiga Malinkowa, kotraž prezentuje zhromadnosť ewangelskich Serbow. Po zakónčenju w Slepom je přehladka hišće hač do 7. awgusta w Bělej Wodze widzieć. Hač do kónca lěta 2026 wona po dalšich městnosćach w Sakskej pućuje.

tamnišich kónčin zwjazanaj. We Wochozach wobdželištaj so na kursu serbskeje řeče w cyrkwi, kiž podawaše dr. Christiana Piniekowa. Mandželski bě nimo teho sobustaw Serbskeje předarškej konferency. Na to pokaza w svojich postrownych słowach Serbski sup. n. w. Jan Malink. W awgusće nastupitaj mandželskej nowu službu w Parchimje w Mecklenburgsko-Předpomorskej.

Strjažow. Na 70 kemšerjow swjećeše 29. junija serbsko-němske kemše při zwónicy w Strjažowje. Dwurěčnu liturgiju měješe farar Jakob Simon. Wo hudźbne wobručenje postarachu so pasionske spěwarki z Dešna, chór ze Strjažowa a dujerjo z Brjazyny. Na kemšach wopominachu serbskeho wučerja Mata Riza, kotryž bě kónec 19. lětsotka wjele lět w Strjažowje skutkował.

do šule a po tym na Budyski gymnazij. Na uniwersiće w Lipsku studowaše prawo. Jako prawiznik a notar zasydli so w Budyšinje, hdžež měješe we wosobnym domje na Walskej 12 swoju kenciliju a swoje bydleńje. Wot lěta 1899 bě sobustaw Maćicy Serbskeje. W běhu lět zastupowaše wjele Serbow před sudnistwom, mjez druhim Arnošta Barta 1920 před najwvyšim sudnistwom w Lipsku. W 1920tych lětach bě sobustaw předstejićerstwa Serbskeje ludoweje banki a drustwa Smolerjec čišćernje a kniharnje. Woženjeny bě z Němku Marthu rodź. Bergerec (1890–1944), z kotrejež měješe dweju synow. Młódši, Christian (1922–1944), padny 21lětny w Estniskej. Starši, dr. med. Wolfgang Lehmann (1917–2002), skutkowaše jako lékař. Swój posledni wotpočink maja swójbni w Berger-Lehmannec rownišću na Budyskim Tuchorju. T.M.

Na wotewrjenju wustajeńcy wo nabožinach w Sakskej w Slepjanskej cyrkwi džakowaše so fararka Jadwiga Malinkowa kuratorce dr. Verenje Böll kaž tež z Indiskeje pochadzacy-maj zastupjerkomaj katolskeje cyrkwy a hinduizma (wotlěwa). Foto: Andreas Kirschke

Klětno. Po 18 lětach rozžohnowaštaj so farskej mandželskej Jordanov njedźelu, 29. junija, w Klětnjanskej cyrkwi ze swojeju zastojnstwow we wulkowosadze „Pri Bjerwaldskim jězoru“. Bettina Jordanov bě jako fararka we Wochozach skutkowała a Daniel Jordanov jako farar w Klětnom. Wobaj čuještaj so ze serbskimi korjenjemi

Budyšin. Na lětnje wječorne spěwanje na Budyskim Tuchorju je so wutoru, 8. julija, něhdže 70 wopytowarjow zhromadziło. Z hudźbnej skupiny Consonare Pětrškej wosady sej přitomni zhromadnje zaspěwachu. Při tym tež serbske pěsnje zaklinčachu kaž wječorny kanon na bibliske słowa Lk 24,29 (hlej PB 7/2025) a „Dobry wječor, maćerka“. Při poslednišim rozložu nawodnica skupiny Evelyn Fiebig, zo stejitej štučce na narownym pomniku serbskeje organistki Lubiny Holanec-Rawpoweje. Kolekta wječorka je wotmyslena za wobnowjenje narowneho pomnika Otta Heila, kotryž bě před wjac hač sto lětami organist při Pětrškej cyrkwi w Budyšinje.

Spominamy

Před 75 lětami, 13. awgusta 1950, zemřě w Budyšinje serbski rěčnik **Wałtar Wićaz**. Wón pochadžeše z Chwaćic, hdžež bě so 19. decembra 1875 jako syn wučerja na starej wjesnej šuli narodził. Jeho wo lěto starši bratr Ota Wićaz sta so z wučerjom w Stollbergu a je w Serbach znaty jako stawiznar, redaktor a spisowaćel. Wałtar Wićaz chodžeše pola nana w Chwaćicach

Přeprašujemy

- 03.08. 7. njedźela po Swjatej Trojicy**
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
- 10.08. 8. njedźela po Swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)
- 14.08. štwórtk**
18.30 Bjesada na farje w Bukcach
- 16.08. sobota**
17.00 nutrnosť na dworowym swjedženju w Hrubjelčicach (kanonik Šćapan, sup. Rummel)
- 17.08. 9. njedźela po Swjatej Trojicy**
14.00 serbsko-nimska ekumeniska namša we Złem Komorowje (farař Schwarz, farař Jäkel, lektorka Norberg)
- 23.08. sobota**
18.00 „Swjatok“ w Rakecach
- 24.08. 10. njedźela po Swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)
- 31.08. 11. njedźela po Swjatej Trojicy**
09.30 serbsko-němske kemše na Šusterec statoku w Trjebinje
10.00 kemše ze serbskim podžělom w Budyšinje před Michałskej cyrkwi (farař Höhne)
14.00 dwurěčne lěsne kemše na Dubiču w Rakecach (farař Malink)
- 07.09. 12. njedźela po Swjatej Trojicy**
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farař Haenchen)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Farski puć/Pfarrweg 6, 02633 Hodźij/Göda; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknjenych wot Němskeho zwjazkowego sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Lětny abonement płaći 15 eurow.